Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIII. Ч. 13. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК ВІВТОРОК, 24-го СІЧНЯ 1956. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, JANUARY 24, 1956. No. 13. VOL. LXIII.

ПРЕЗИДЕНТ ПЕРЕДБАЧАЄ ЗРІСТ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПРОДУКЦІЇ ДО 400 БІЛЬЙОНІВ

Вашингтон. — Президент Айзенгавер має вислати своє звернення до Конгресу, так званий економічний звіт, у вівторок 24-го січня цього року. В цьому звіті Президент передбачає, що національна продукція зросте в найближчому фінансовому році, який починається 1-го липня ц. р., до 400 більйонів долярів, що буде рекордовою сумою, хоч ця продукція не буде збільшуватися в такому самому темпі, як це було в теперішньому фінансовому році. Якщо дійсно продукція почне в найближчому фінансовому році сповільнюватися, то Президент запропонує або готов запропонувати зменшення деяких родів податків, щоб збільшити купівну силу податковців, та тим способом збільшити продукцію. Економічний звіт Президента буде вже третім зверненням Айзенгавера до Конгресу, — два перші про Стан Унії і бюджетове звернення, — але ще не видко, щоб Конгрес незабаром вирішував деякі важливі проблеми, бо над багатьма законопроєктами щотільки почалися дебати в окремих конгресових комісіях. В Сенаті відбувається дискусія над законопроєктом сенатора Линдона Б. Джансона про природний газ вже два тижні, але ще не видно, щоб Сенат вирішив в короткому часі цю справу. Її хотіли б вирішити на основі двопартійного порозуміння, але покищо ще немає потрібної більшости, бо за цим законопроєктом є 45 сенаторів, проти таке саме чосло, а шість сенаторів ще не рішені. Фармерська програма Президента находиться ще й надалі в Сенатській Рільничій Комісії. Голова цієї Комісії — сенатор Аллен Дж. Еллендер висловив віру, що йому вдасться втримати фармерський законопроєкт здалеку від політичних партійних спорів. — Сенатор Еллендер і сенатор Буркі Б. Гікенлупер, републіканець із Айови, заявили на телевізії, що фармерська програма дуже важлива, і її конче треба розв'язати ще перед виборами, в цьому році. Республіканські конгресмени з Середнього Заходу в числі понад 20 мають відвідати секретаря рільництва Езру Тефта Бензона в середу 25 січня, щоб з ним конферувати в справі фармерської кризи.

Індекс цін на консумпційні товари зменшився на 0.3 відсотка

Вашингтон. — Статистичне Бюро департаменту праці повідомляє, що індекс цін на консумпційні товари в місяці від половини листопада до половини грудня зменшився на 0.3 відсотка. Кошти лікування зросли на 0.3 відсотка, але кошти транспорту і харчів зменшилися. Ціна на харчі впала на 0.3 відсотка, а ціна на транспортові засоби зменшилася на 0.9 відсотка. Індекс коштів прожитку в грудні минулого року становив 114.7 відсотка, це значить був на 14.7 відсотка більший в порівнянні з цінами в роках 1947-1949. Індекс із грудня 1955 року був на 0.3 відсотка більший в порівнянні із груднем 1954, і на 12.7 відсотка більший в порівнянні зі станом перед війною в Кореї (червень 1950). Прибуток робітників в грудні 1955 року став на рекордовій висоті: робітник із трома членами родини заробляв на чисто тижнево 73.15 доляра, а робітник самотний — 65.79 доляра. Бюро обраховує, що при кінці 1955 року купівна сила пересічного американскського фабричного робітника була на шість відсотків більша в порівнянні з груднем 1954 р.

47 вбитих, 120 поранених в залізничій катастрофі в Каліфорнії

Лос Анджелес. — Двоваговий підміський поїзд, який їхав із Санта Фе до Сан Дієго, вийшов з рейок і перевернувся, і в цій катастрофі згинули або були поранені майже всі пасажири. Судовий урядовець стверджує, що вдалося вже витягнути з розторощених возів 47 трупів, а ще п'ять осіб знаходиться під одним розбитим возом, а під другим коло 20 осіб. Поїзд був набитий, бо в цих двох возах є місце на 172 пасажирів. До шпиталів відвезено коло 120 поранених осіб. Ранених везли на возах першого поготівля, поліційних возах і звичайними автами та таксівками. Червоний Хрест дав вже 100 півлітрів крови на потрібні трансфузії, і повбіцяв, що дасть більше, якщо буде треба. Гадають, що поїзд вийшов з рейок внаслідок завшидкої їзди. Конґрес має вести слідство в цій справі, щоб ствердити причини тієї жахливої катастрофи. В цих вагонах мало їхати багато вояків, які користали з недільної відпустки. Катастрофа настала 20 мінут після того, як поїзд виїхав зі стації Санте Фе. Пожежники сокирами і джаґанами розбивали розбиті вози, щоб витягнути трупів або поранені особи.

В АМЕРИЦІ

● **Американська малярка** називана „Ґрендма Мозес" намалювала фарму Айзенгавера в Ґеттисбурґу, Па., яку йому передано в треті роковини його урядування в Білому Домі. Вона малювала цю фарму з фотографічних знімків і з фантазії, вмістивши в образ також расових гольштайнських та швайцарських корів.

● **Комісія Атомової Енерґії** повідомляє, що від 18 лютого ц. р. набирає чинности закон, який дає дозвіл на створення приватних атомових підприємств. Від того дня можна буде продукувати атомові реактори для медичних цілей і т. п.

● **Банкова і Валютова** Комісія Палати Репрезентантів ухвалила збільшити на 100 мільйонів долярів суму позичок для малих підприємців, які потерпіли внаслідок минулорічної повені. Цей законопроєкт мусять ще ухвалити комісія Сенату.

● **Американське** географічне Товариство повідомляє, що Христофор Колюмб був першою білою людиною, яка привезла з Америки ґуму. Але европейці почали користуватися ґумою аж у 19 столітті.

● **Три власники** приватних шкіл, в яких навчаються військові ведерани, Майкел Фрідленд, Сайлес Ровдес і В. Говгарт заявили на Сенатськвій Слідчій Підкомісії, що вони не є комуністами, але відмовилися зізнавати, чи належали до Комуністичної партії, покликаючись на п'яту поправку до Конституції.

● **Визначний промисловець** Роджер В. Стравс заявив у Ню Йорку, що ЗДА мусять послуговуватися в боротьбі проти матеріяльного комунізму „найважчою артилерією", тобто духовими й моральними силами. Стравс виступав проти роблення „фальшивих богів" з науки, матеріялізму , нацизму та фашизму.

● **Особистий секретар** президента Айзенгавера, Джеймс С. Гаґерті, замість відповідати на запити журналістів про те, що він думає в зв'язку з атакою Стівенсона на державного секретаря Доллеса, витягнув пластичну іграшку, яка, коли її натискувати, пищанням „виявляє" своє невдоволення.

АМЕРИКА МАНІФЕСТАЦІЙНО ВІДЗНАЧИЛА РОКОВИНИ ДЕРЖАВНОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТИ І СОБОРНОСТИ УКРАЇНИ

УКРАЇНСЬКІ ПРАПОРИ, ПОРУЧ АМЕРИКАНСЬКИХ, НА РАТУШАХ АМЕРИКАНСЬКИХ МІСТ; ЧИСЛЕННІ ІМПРЕЗИ ТА БАГАТОМОВНІ ЗАЯВИ ПОДИВУ І ПРИЗНАНЬ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ І ЙОГО БОРОТЬБИ ЗА ВОЛЮ

Велика частина Америки, включно із столицею країни, відзначила минулої неділі 22 січня, роковини української державної незалежности і соборности маніфестаційними зібраннями, виступами численних місцевих, стейтових і федеральних представників, мистецькими програмами чи врочистими прийняттями. В багатьох стейтах і містах, що мають більші скупчення українського населення, були проголошені офіціяльно губернаторами і посадниками міст Дні Української Незалежности, а на ратушах міст та інших офіціяльних будинках повівали, поруч американського, синьо-жовті українські прапори. Американські представники, виступаючи на українських імпрезах, висловлювались з найбільшим признанням про український нарід і його історичні здобутки, зокрема про його незламність у боротьбі за волю.

У Конґресі ЗДА

Як уже інформовано, з нагоди роковин 22-го січня сесію Конґресу З'єдинених Держав відкрито минулого четверга 19-го січня молитвами за Україну і її волю. Молитви ці, текст яких подано в попередньому числі „Свободи", провели: Високопреосвященніший Іоан Теодорович, Митрополит Української Православної Церкви в ЗДА, в Сенаті, та Високопреподобний монсеньйор Микола Бабак, — представник Високопреосвященного Кир Константина Богачевського, Апостольського Екзарха Українців Католиків у ЗДА, в Палаті Репрезентантів. Того ж самого дня в Палаті Репрезентантів конґресмен Остертаґ, прохаючи і діставши голос від Спікера Палати, склав із залі таку заяву:

„Пане Спікер! У ці 38-мі роковини проголошення незалежности України варто зупинитись, щоб переглянути нашу політику відносно народів, які попали під комуністичне панування. В цій справі говорив виразним голосом президент Айзенгавер минулого літа в Женеві, кажучи: „Мирне визволення поневолених народів було, є і залишиться більшою ціллю закордонної політики З'єдинених Держав, аж доки вона не буде досягнена." Ця світла надія і обіцянка для народів за залізною заслоною, так само як ціль самоуправління є маяком для всіх людей, що люблять волю. Вона, зокрема, є маяком для українського народу, що цього тижня відзначає короткотривалу еру незалежности, яку він здобув після першої світової війни. Україна — це нація з великим героїчним минулим. Вона заіснувала в середніх віках і тисяча років тому стала християнською. В 1648-му році вона стала Українською Козацькою Державою і як така була бар'єром проти наїздів із сходу та півночі. Переможена і захоплена царями, Україна знову здобула коротку , але славну добу волі після першої світової війни, яку знищили комуністи. Від того часу вона зазнала найстрашнішої тиранії в історії, включно із зорганізованим Кремлем голодом в 1930-их роках, що був призначений на зламання українського резистансу проти комунізму та в якому згинуло понад 6 мільйонів українців. Пане Спікер, це є привілеєм віддати пошану тому смілuвому народові в цьому часі та висловити надію, що настане день, в якому його визволення, передбачене нашою закордонною політикою, буде досягнене."

Ця заява, як і молитви за Україну на початку сесій обидвох Палат, втягнені до Конґресового протоколу з 19-го січня.

В столиці країни

Два дні пізніше, в суботу 21-го січня ввечорі, відбулося в Вашинґтоні, в готелі Мейфлавер, окреме прийняття для відзначення роковин Української Державности і Соборности. Прийняття влаштувало місцеве Об'єднання Українців, очолюване п. Омеляном Антоновичем. В програму прийняття, в якому взяло участь понад 200 осіб, в тому біля 20 конґресменів, три сенатори та інші представники, зокрема багато поневолених Москвою народів, входили короткі виступи голови Об'єднання п. Антоновича, голови УКК проф. Л. Добрянського, президента УКК п. Д. Галичина, промови конґресмена Фіґена і б. конґресмена Керстена та короткі виступи сенаторів Бендера, Фріра і Еллендера. Ці останні — на жаль — не виявили правильної поінформованости про Україну, ані про українські змагання. Товстмастром церемонії був б. комішенер для Втікачів, відомий приятель українців п. Едвард О'Коннор. На це прийняття наспіло ряд привітань, між ними від заступника державного секретаря Герберта Гувера, молодшого та сенатора Волтера Ф. Джорджа, голови сенатської комісії для закордонних справ. Єдиною мистецькою точкою в програмі був виступ соліста-баритона п. Баранського з Ню Йорку. Імпрезу започатковано американським і закінчено українським національними гимнами.

Ню Йорк, Н. Й.

Комітет Об'єднаних Американсько-українських організацій міста Ню Йорк, Відділ Українського Конґресового Комітету Америки й Громадський Комітет міста Ню Йорку спільно уладили одно Свято Самостійности і Соборности, яке з великим успіхом відбулось в неділю 22 січня ц. р. у залі Фешен Інституту. Багата програма розпочалась відспіванням хором „Думка" американського у українського гимнів. Після того о. д-р Когут, ЧСВВ, та о. мітрат Лев Весоловський, від Католицької і Православної Церков, відчитали ті самі тексти молитов, що були відчитані в роковини Української Незалежности в Конґресі ЗДА. Від імені організацій, що уладжували Академію, відкрив її проф. І. Юрченко, який привітав всіх тих, що боролися за визволення України, а інж. Петро Байбак відчитав Четвертий Універсал. Адвокат Вол. Стек відчитав в англійській мові проклямацію посадника Ню Йорку Ваґнера про День Української Незалежности в Ню Йорку. 40-хвилинну промову виголосив кол. міністер Карпатської України Юліян Ревай, нав'язавши до історичних подій з-перед 37 і 38 років деякі актуальні моменти з американсько-українських відносин і вимог та закінчивши її палким апелем у красномовній формі до всіх тих, яким залежить переведення найширшої національно-політичної консолідації. Сольоспів Михайла Мінського (баритон) „Дума" М. Гайворонського й „Брат за брата" закінчив першу частину програми. Її другу частину започаткувала коротка промова проф. І. Паливоди, що говорив про історично-політичне значення IV Універсалу. Пані Лідія Крушельницька віддеклямувала вимки з поезій О. Олеся, а Ганна Шерей відспівала В. Гавриленка „Наша пісня дзвенить" і О. Бобикевича „Дума". Відчитанням декларації УКК та виступом хору „Думка" знову з двома піснями, врешті відспіванням цілою залею „Не пора" — закінчилась Академія. Фортепіяновий супровід вела пані

(Закінчення на стор. 3-ій)

ВРОЧИСТИЙ АКТ ПІДПИСАННЯ ПРОКЛЯМАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО ДНЯ В НЮАРКУ

Посадник міста, дост. Лев Карлін, підписує деклярацію в присутності української делеґації в складі (від ліва): Т. Маселко, адв. І. Романишин, інж. Б. Попович, Вол. Прийляк, Вол. Боровик, д-р Утриско та Ів. Атаманець.

УКРАЇНЦІ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У КРАЙОВОМУ „САЛЮТІ АЙЗЕНГАВЕРОВІ"

Ню Йорк. — Минулої п'ятниці, 20-го січня, по всіх великих містах Америки відбулися влаштовані Республіканською партією імпрези „Салют Айзенгаверові", що вітали Президента в третю річницю перебрання ним президентського посту. Імпрези відбулися в 54 містах, з того в більшості як 100-долярові прийняття від особи. В Ню Йорку прийняття відбулось у величезній Медісон Сквер Гарден, яку вщерть виповнило кругло 17,000 осіб, в цьому і невеличка група українців. В програму імпрези, крім всіляких формальностей та виступів, включно з промовою секретаря скарбниці Джорджа Гомфрі, входили пописи голлівудських зірок на ковзанах по льоду. Перед головною церемонією салюту Айзенгаверові виступили на велику, вкриту льодом арену представники багатьох республіканських груп метрополії, а артисти, всі на ковзанах, вийшли з прапорами всіх країн, що заступлені в ОН. Саме в тому часі, як вони вже були на арені, долучився до них — без ковзанів, — на зап'ятках і на підошвах, вбраний у вишиту сорочку д-р О. Соколишин, з синьо-жовтим українським національним прапором. Важко йому було на підошвах і зап'ятках „дотримувати кроку" іншим прапороносцям на ковзанах, але тим не менше він з прапором продефілював, разом з іншими, перед величезною публікою. Рівночасно група українських дівчат (п-ні Юлія Купчинська, Анна Дідик, Ярослава Остап'як, Оксана Остап'як, Уляна Кебало, Орися Шепарович, Зірка Салик та Леся Ганущак), всі в народних костюмах, становили одиноку і направду мальовничу групу на самому переді біля трибуни. На них весь час була скерована сочка телевізійно-передавчого апарату. Старання в цій справі робив та здобув вимкове для української групи право участи в імпрезі адв. Михайло Пізнак, голова Українського Відділу в Стейтовому Комітеті Республіканської партії, який теж, разом з п. Д. Галичиним та ред. А. Драганом, був приявний на імпрезі. Прийняття та імпрези, як згадано, відбулись по всій країні, і їх по всіх країні передавано на телевізії.

На прийнятті в Вашинґтоні були присутні 2,000 осіб, і там поряд перший від свого занедужання публічно промовляв президент Айзенгавер. Під час тих прийнять республіканці мали зібрати коло чотири мільйони долярів на виборчу кампанію. Президент заявив на початку своєї промови, що його серце так наповнене зворушенням, що він повинен би обмежити свою промову до самої тільки подяки. Президент заявив, що він ще не рішений, чи буде кандидатом на президента, чи тільки рядовим партійним робітником. Айзенгавер просив партійних провідників, щоб дозволили йому самому вирішити справу своєї кандидатури. Президент ствердив, що як би то не було, він буде підтримувати ту внутрішню і закордонну політику ЗДА, яку ведено впродовж послідніх трьох років. Промови Айзенгавера в Вашинґтоні слухали 2,000 осіб, в Ню Йорку 17,000 осіб, а в інших містах понад 50,000 осіб, які були присутні на республіканських зборах. Секретар скарбу Джордж М. Гомфрі, промовляючи в Ню Йорку, хвалив Республіканську Партію за те, що дала державі мир й добробут. — Гомфрі назвав Айзенгавера „визначною постаттю в світі" і світовим „символом миру". У внутрішній політиці,— казав Гомфрі, — уряд Айзенгавера стримав інфляцію доляра, і врятував країну перед економічною руїною.

Ніксон думає, що Айзенгавер буде кандидувати

Маямі, Флорида. — Віцепрезидент Ричард М. Ніксон прибув на Флориду на одногижневий відпочинок і заявив журналістам, що згідно з його опінією президент Айзенгавер таки буде кандидувати на президента в найближчих виборах. Ніксон сказав, що це не тільки його власна думка, але це також віра багатьох приятелів і співробітників самого Айзенгавера. Віце-президент заявив, що тепер президент Айзенгавер, від коли вернувся з відпочинку в Кі Вести на Флориді, сам виконує всі президентські фукції, і не є „тільки частинно затруднений", як це дехто твердить. Президент, твердить Ніксон, вже не є змучений, як це було давніше. Сам Ніксон відмовився виявити свої власні політичні пляни.

● **В Ірані** заарештовано 75-літнього духового лідера мусульманських фанатиків, з рядів яких виходили атентатчики в усіх великих терористичних замахах, доконаних в країні за останні роки. Один із заарештованих терористів зізнав, що Кашані був головним організатором тих атентатів. Кашані був головою парляменту за Моссадека, що відсиджує тепер в'язничну кару. Виконано смертний присуд на 4-х терористах. Мусульманські фанатики виступали проти ЗДА й Англії.

ІНДІЇ ЗАГРОЖУЄ ДЕРЖАВНА КРИЗА

Ню Делі. — Прем'єр Неру нараджувався за закритими дверми впродовж 4-х годин із скликаними з цілого краю керівниками урядової Конґресової партії над загрозливою ситуацією, яка настала в країні. Якраз в 6-ті роковини проголошення самостійности Республіки Індії, які будуть урочисто відсвятковані в найближчий четвер, — країна переживає потрясення, що грозить поважною державною кризою. Вперше за 6 років окремі індійські провінції та різні індійські племена відмовляються слухати центрального уряду.

Вуличні демонстрації в Бомбаї проти нового політично-адміністраційного поділу, який віддає Бомбай під безпосереднє віддання центрального уряду Індії, дали поштовх до вибуху бурхливих демонстрацій проти уряду Неру по різних великих містах Індії, в різних її провінціях. І так, вони відбулись теж і в столиці провінції Бенґалі Калькуті, в столиці провінції Біґар Патні, а в провінції Оріcса вибух генеральний страйк. Усі ці заворушення стоять у безпосередньому зв'язку зі змінами територіяльного адміністраційно - політичного поділу, але насправді — коментують ті події знавці індійських відносин — вони віддзеркалюють прадавні антаґонізми поміж десятками різномовних і різновіроісповідних племен, які все ще жевріють в 370-мільйоновій масі індійців, незалежно від того, що Індія, як цілість, стала самостійною республікою. В самому Бомбаї стало ніби спокійніше, але дотеперішні тамошні демонстрації коштують місто коло 500 убитих, кілька тисяч ранених, мільйонові втрати в мастку та повінь втікачів з міста. Уряд одверто обвинувачує комуністів, що це вони використали нагоду для підбурювання юрби в різних провінціях проти уряду і його Конґресової партії. Поліція перевела масові арештування. Західня преса звертає увагу, що швидко після „медових совєтсько - індійських тижнів" під час відвідин Хрущова й Булґаніна, тепер індійська про-урядова преса виразно таврує індійських комуністів, як агентів Москви, а поліція масово виарештовує їх. В Бомбаї члени провінціяльного парляменту з племени магараштріянів, що переводили масові вуличні заворушення, зрікаються своїх мандатів. Не є виключене проголошення ними пасивного спротиву проти центрального уряду з відмовленням від плачення податків. Якщо за їх прикладом пішли б і інші невдоволені національні та релігійні групи, то держава була б поставлена безпосередньо перед поважною кризою.

Іден говоритиме у Вашинґтоні про досвіди з водневими бомбами

Лондон. — Англійський уряд не може відмовитись від переведення пробних вибухів водневої бомби, бо без таких вибухів неможливо розпочати продукцію тих бомб. Однак англійський уряд хотів би осягнути з ЗДА порозуміння одинаково щодо ураґулювання справи пробних атомових і водневих вибухів, як і продукції тих бомб, уважаючи посідання їх не загрозою для миру, а забезпекою його. Таке заявив прем'єр Іден у промові до англійського народу, яку виголосив через радіо- і телевізійну сіть в Англії в суботу 21 січня ц. р. Іден пригадав, що сам Хрущов хвалився, що СССР закінчили свої пробні вибухи водневої бомби, продукуючи її раніше від Англії. Врештою, ядрова енерґія потрібна Англії більше, як іншим країнам, для промислових цілей з уваги на обмежені засоби англійського вугілля. Іден присвятив більшу частину своєї промови економічним турботам Англії, переконуючи робітників, що вони не потребують лякатися безробіття при більшій автоматизації, бо від збільшеної продукції залежить обниження цін в самій Англії та можливість експорту, „від якого залежить життя Англії". Іден має приїхати до Вашинґтону на чолі цілої делеґації 30 січня ц. р.

СССР пробує відтягнути Пакістан від Заходу при помочі чехів

Прага. — Чехословаччина запропонувала Пакістанові економічну й технічну допомогу на широку мірку, якщо Пакістан погодиться з ЧСР щодо „деяких основних проблем". Західня преса інтерпретує ту чеську пропозицію, як один із останніх маневрів Москви, яких ціллю є розбити Баґдадський пакт, що об'єднує Англію, Туреччину, Іран, Ірак і Пакістан. Чехословаччина послужила Москві вже як доставець зброї Єгиптові для комуністичної пенетрації в арабськобу світі, а також підготовила ґрунт Совєтам в Індії своїми торговельними зв'язками. Чесько-пакістанські розмови відбулись з ініціятиви Чехії у зв'язку з куртуазійними відвідинами в Празі Ґаляма Азіса Ахмада, господарського репрезентанта Пакістану на Італію, Австрію, ЧСР і Швайцарію, з постійним осідком в Міляно. Офіційно чеське міністерство закордонних справ заявило, що воно не в'яже господарських умов з політичними передумовами, але це, очевидно, тільки комуністичний викрут.

В СВІТІ

● **10,000 еспанських студентів** загрожує виключення з університетів. Це стосується головно студентів високих технічних шкіл, які бойкотували виклади й протестували проти розпорядження міністра освіти, згідно з яким абсольвенти цих шкіл, щоб мати право працювати в хемічному промислі, повинні мати окремі свідоцтва. Еспанський уряд видав розпорядження виключати з високих шкіл всіх тих студентів, що не коряться владі.

● **В Ірляндії** всі архиєпископи й єпископи Католицької Церкви видали спільного Пастирського Листа з гострим осудом усіх тих, хто належить до конспіративних революційних організацій чи збройних сил і своїми терористичними діями сприяє розпаленню громадянської війни. Цей Пастирський Лист, що його відчитають в усіх церквах 29 ц. м., звернений проти Ірляндської Республіканської Армії, офіційно забороненої націоналістично - терористичної організації, яка діє проти Англії й Північної Ірляндії, щоб об'єднати Ірляндію.

● **Маршал Гардінґ,** англійський губернатор Кипру, прилетів до Лондону, щоб звітувати перед урядом про свої останні розмови з архиєпископом Макарієм, духовим лідером кипрських греків, які хочуть об'єднання з Грецією. Іде про таку компромісову формулу, яка задовольнила б патріотичні амбіції греків і водночас залишила б в руках Англії надзвичайно важливу для неї і всього вільного світу летунську модерну базу на Кипрі. Англія рада була б поладнати цей конфлікт перед виїздом Ідена до ЗДА.

● **У Західній Німеччині** американці мають великий успіх у військовому вишколі втікачів з-поза залізної завіси, головно для партизанських дій на випадок вибуху нової війни. Армія ЗДА, мовляв, розпоряджає „тисячами" таких вишколених молодих людей з країн СССР або сателітних. Ця вістка в „Н. Й. Таймс-і" суперечить іншій, що говорить про редукування частин „спеціяльного призначення", створених здебільша з утікачів зі Сходу.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES.	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75
В Джерзі Сити і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	6.50	Six Months	6.50
На три місяці	3.50	Three months	3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

УСВІДОМЛЕННЯ ПОЛІТИЧНОЇ КОНЕЧНОСТИ

Стаття Генрі С. Волфа про проблему поневолених народів в СССР, надрукована на редакційній сторінці відомого американського щоденника „Ню Йорк Гералд Трибюн", одним із висновків якої є ствердження, що існування української проблеми має вплив на вдержання миру, бо українська загроза для СССР здержує Москву від започаткування більшої збройної агресії на Захід, є дальшим виявом усвідомлювання американською політичною опінією ваги проблеми поневолених народів, зокрема ваги українського самостійницького руху в боротьбі з імперіялістичною червоною Москвою.

Своїм ствердженням Генрі С. Волф з'ясував як не можна краще вагу української проблеми не тільки в ділянці українсько-російських чи американсько-совєтських взаємин, але і в широкому міжнародному аспекті: потенційної оборони Заходу і вдержання миру у світі.

Своїми висновками ця стаття тільки підкреслює той великий перелім, що заіснував і в громадській, а також в офіційній американській думці, що його засвідчують відзначування американським Конґресом і губернаторами американських стейтів та посадниками американських міст роковин незалежности і соборности України. Відчитування молитов за Україну і її волю в Конґресі ЗДА, проклямації губернаторів і посадників американських стейтів і міст про встановлення „Дня Української Незалежности" з приводу святкувань 22 січня, українські прапори на ратушах американських міст — все це прийшло в конечному висліді української визвольної боротьби, українських політичних змагань, у висліді наполегливої праці свідомих кіл і організацій українського громадянства у ЗДА та в усьому світі.

Здійснюється цей перелім з такою ж неминучою, просто залізною конечністю, як здійснювалася — починаючи з 1917-го року — сама ідея незалежности України. Те, що Україна сьогодні знов поневолена, в цьому випадку не відіграє ролі. Свідомість суверенности української нації, свідомість того, що Україна існує і що вона має право на своє власне державне життя, стає з кожним днем більш панівною не тільки серед самих українців, але й серед провідних політичних кіл усього світу. Визнають існування української проблеми і право українців на самостійність навіть ті, що ще вчора заперечували само існування українського народу.

Крім підкреслення Генрі С. Волфом українських самостійницьких змагань і їх довгої — ще від Полтавського бою — традиції, згаданий публіцист усвідомлює добре ще й такі факти, як те, що збройна боротьба проти большевизму, продовжувана росіянами, як напр., Денікіним, не могла мати успіху, бо вона не мала підтримки населення, зокрема українців, які боялися, що їх країна буде знову поневолена „великоросами", як і те, що теперішні „великороси", під яким то терміном Г. С. Волф розуміє російську політичну антибольшевицьку еміґрацію, не відреклися своєї тенденції вдержати поневолені червоною Москвою народи в такому ж поневоленні, як вони є сьогодні в Совєтському Союзі.

Підкреслюючи такий фактичний стан — загрозу самостійницьких змагань поневолених народів і для червоного Кремлю і для імперіялістичних „великоросів" — Генрі С. Волф висловлює побоювання, що антагонізм між поневоленими народами і росіянами не тільки послаблює спільний антибольшевицький фронт, але й унеможливлює взагалі його створення, та що, мовляв, антикомуністична боротьба була б куди успішнішою і сильнішою, якби всі антикомуністичні сили об'єдналися.

В цьому одному автор статті „Етнічні групи в Росії ослаблені розподілом" не доводить своїх висновків із аналізи проблеми поневолених Москвою народів до ясного й логічного кінця: спільний антибольшевицький фронт цих народів заіснує і здійсниться тоді, коли й росіяни визнають вже тепер право поневолених народів на державну суверенність й окремішність. Усвідомлення цієї політичної конечности — треба сподіватися — прийде неминуче, бо цього вимагає розвиток і логіка подій. І це усвідомлення — треба сподіватися — приведе американську політичну думку до висновків і дій, які допоможуть не тільки до здійснення визвольних змагань поневолених Москвою народів, але й взагалі до зліквідування московської загрози для всього вільного світу.

БОРОТЬБА ЗІ ЗЛИМИ ТРАДИЦІЯМИ

У понеділок 9 січня ц. р. сталась у стейті Вирджинія цікава подія, дуже характеристична для американських відносин. Зміни, які зайшли в З'єдинених Державах за короткий — в історичній перспективі — час несповна 180 років такі величезні, що напрошуються на назву „революційних". Проте, за винятком першої Визвольної Революції і в-сто років пізніше — громадянської війни, — всі вони переходили еволюційним шляхом, з подивугідним вичуттям потреби поступу, але й з упертою нехіттю переводити радикальні зміни відразу, на протязі ночі, механічно. Витвором цих двох течій — безперервного гону до поступу і обережного консерватизму є властне той еволюціонізм, прикметний для американської історії в усіх ділянках американського життя й американської політики.

17 травня 1954 р. Найвищий Суд скасував існуючий від 1896 року принцип „рівности, але окремішности" у взаєминах між білими та неґрами і скасував расовий поділ учнів у публічних школах. Приватного шкільництва ця постанова Найвищого Суду не стосувалась. Практичне введення в життя цієї постанови залишено окремим стейтам, залежно від їх законодавства. Про загальну реакцію американської публічної опінії на цю постанову Найвищого Суду, що звалювала ще один бар'єр, який існував від часів перед громадянською війною, була у нас мова зораз після того вирішення. Говорилось тоді відразу, що безумовно в окремих південних стейтах, де традиція расової окремішности закорінена багато глибше, як у північних, повне скасування расового поділу в школах натраплятиме ще на труднощі і йтиме помалу, поки буде цілком завершене. Так воно було власне у Вирджинії. Після довгої і бурхливої дискусії на цю тему, стейтовий парлямент рішив піддати під стейтовий плебісцит такий компромісовий проєкт: 1) стейт і місцеві громади мають субвенціонувати приватні школи, засновувані батьками, які рішуче противляться скасуванню расового поділу і воліли б закриття школи, як навчання своїх дітей у мішаних школах, і 2) місцева шкільна влада має право розподіляти дітей по публічних (не приватних) школах за понадрасовим принципом, за умовами санітарними, умовами віддалі учнів від школи і т. п.

Вислід голосування був дуже цікавий: з 619,689 управнених до голосування за списками, існуючими від президентських виборів 1952 року, 256,635 висловилось за цим компромісовим проєктом, а 123,086 проти нього. Решту, що не голосували, часописи виправдують особливо поганою погодою в той день, — заметілью й ожеледдю на шляхах, що унеможливлювала їзду автами. У коментарях говорилося, що з уваги на таку погоду, фреквенція голосуючих була особливо висока й вказувала на загальне зацікавлення справою. Перше враження від вислідів цього голосування було таке, що 2/3 населення того великого стейту (40,815 кв. миль із 3,318,680 населення, — числом населення Вирджинія стоїть на 15-му місці між 48 стейтами країни) висловились за збереження расового поділу шкільних дітей, отже проти наведеного вгорі вирішення Найвищого Суду. Однак при ближчому розгляді всі поважні часописи погодились, що цей плебісцит був перемогою не „расових реакціонерів" (за комуністичною термінологією), але прихильників еволюційної методи в наломлюванні старих навичок, поглядів і пересудів до нового світогляду, викристалізованого новітнім часом.

У стейті Вирджінії є (чи радше було на день 1 квітня 1950) 734,211 неґрів, себто більше як одна четвертина населення. В північній частині стейту голосування виявило майже наполовину прихильників субвенціонування окремих шкіл для білих та негайного скасування расового поділу дітей. Зате в південній частині стейту рішучу перевагу мали прихильники збереження розподілу дітей. Вказується при цьому на два моменти: вправді відношення 2:1 у висліді голосування говорило б про велику перевагу противників негайного скасування расового поділу в стейтових і муніципальних публічних школох (тим паче, що серед голосуючих „проти" парляментарного проєкту напевно було більше неґрів, як білих) — все ж цей вислід не є осудженням і відкиненням постанови Найвищого Суду. Він є тільки рекомендацією обережного і ступневого реалізування цієї постанови. Багато білих голосувало проти негайної інтеґрації дітей не тому, що вони є за расовий поділ, а тому, що вони є проти всякого накидання рішень згори, проти всякого примусу. Мовляв, вони посилатимуть своїх дітей до спільних із неґрами шкіл тільки тоді, коли самі цього захочуть, а не тоді, коли цього хоче центральна влада, хоч би цією владою був навіть Найвищий Суд. Це теж прикметний американцям підхід, що вказує на їх чулість чи може навіть перечуленість на точці права рішати про себе і своїх дітей.

Цікаво, що стейт Вирджинія — стейт демократів, палких речників скасування всіх расових бар'єрів. Фактичним лідером демократичної більшости в тому стейті є сенатор Гаррі Ф. Бирд. Він заявився теж за наведеним компромісом, висловивши переконання, що Вирджинія повинна „виждати відповідного часу і йти вперед за власними методами". Похваляючи вислід того плебісциту, сенатор Бирд заявив: „Ми знаходимось у гнітючій й затяжній боротьбі і тому треба пристосовувати стратегію відповідно до часу". І тому, хоч у Вирджинії постане тепер багато приватних шкіл для білих учнів, проте водночас буде збільшуватись число мішаних шкіл наслідком плянового розподілювання дітей „за понадрасовим принципом" і тому ворожа Америці пропаґанда, що намагається використати те голосування у Вирджинії, це пуста демагогія, обрахована, як завжди, на аналфабетів.

ХУЛІГАНИ, ЗЛОЧИНЦІ І „ПОРУШНИКИ ДИСЦИПЛІНИ"

Західні кореспонденти повідомляли недавно з Москви про „комсомольські двійки", які патрулюють вулицями совєтської столиці, пильнуючи порядку і добропристойности. Такі „двійки" походжають також по Києву, Львову та інших містах України. За свій обов'язок вони нібито мають угамовувати бешкетників, щоб не вибивали шибок у вікнах, умовляти молодих людей, щоб голосно не лаялися у прилюдних місцях, рятувати дівчат від надміру належливих залицяльників. А по суті кажучи, „комсомольські двійки" мусять допомагати міліції, яка сама не дає собі ради.

У найгостріших формах боротьбу з хуліганством в Совєтському Союзі поведено в 1940 році, після проголошення відомого сталінського указу. Тоді зорганізовано по великих містах численні спеціяльні суди, які вирішували справи хуліганів на місці, видаючи стандартні присуди — рік тюремного ув'язнення. Таку кару діставав кожний оскаржений, байдуже, чи вилаявся він де на вулиці, чи наступив ненароком якійсь персоні в трамваї на ногу. В цих „судах" знаходили собі люди також місце для зведення особистих порахунків. Драконівський закон про боротьбу з хуліганством, як і відомий сталінський закон проти спізнювань на працю та так званих „прогулів" — без їх офіційного скасування, діяти перестали ще під час війни. Якось самі собою вони занулювались, залишивши гіркий спогад у багатьох тисяч покривджених людей.

Протягом майже всього минулого року совєтська преса била на сполох у зв'язку з ростом хуліганства і всякого роду злочинности, особливо серед молоді. Після довгих років відсутности, в газетах знову появилася рубрика під заголовком „З судової залі". В цій рубриці подається систематично не просто кримінальну хроніку, як то робиться звичайно в пресі вільного світу, а типові правопорушення і кару, яку в кожному окремому випадку дістає правопорушник. Отже, годі дошукуватися в цій рубриці сенсаційности, яка розпалює уяву читачів і часом породжує нові злочини. Нова рубрика має своїм призначенням перестерігати й застрашувати. Ось деякі приклади злочинів та переступів, узяті з кількох чисел московських газет:

Власник автомашини А. Хусаїнов, бувши в нетверезому стані, поїхав із своїми друзями на прогулянку по Москві. Порушивши правила руху, Хусаїнов наїхав на жінку, що з 9-річним сином виходила з автобуса. Мати вмерла на місці, а її скаліченого сина забрали до шпиталю. Хусаїнов дістав 10 років тюрми.

А. Ґибін за автомобільну аварію відсидів у в'язниці три роки. Вернувшися після відбуття кари до Ленінграду, він поповнив цілий ряд злочинів. На протязі 5 місяців у різних районах міста вчинив 9 нападів на жінок, ґвалтуючи й убиваючи їх. Ґибіна засуджено до найвищої кари — розстрілу.

А. Журавльов привів до лікарні приятеля з головою, розбитою в бійці з „конкурентами". Зайшли у жіночий відділ. Лікар попросив, щоб вони перейшли до іншого відділу. Журавльов відповів на це брутальною лайкою. Образивши лікаря, хуліган вдерся в кабінет, де засідала лікарська комісія, і почав бешкетувати. Почувши, що хтось з лікарів телефоном закликав міліцію, він повибивав шиби у вікні і вистрибнув на вулицю. Журавльова ув'язнено на 5 років.

В. Алфьоров і І. Логунов у селі Большая Алексеєвка, Тамбовської области, вчинили напад на дім А. Попкової, убили Попкову та її льокаторку Л. Ненахову, а мешкання пограбували. Суд засудив їх до розстрілу.

Таких і подібних прикладів можна було б наводити дуже багато. Отже, не тільки на „гнилому" Заході, але й в „країні побудованого соціялізму" порушують правила їзди автом, крадуть, грабують, вбивають, ґвалтують, бешкетують. І все це роблять у чимраз більших розмірах, бо інакше не появилася б у совєтській пресі згадана вище „виховна рубрика".

Пояснення деяких обсерваторів совєтської дійсности, буцімто зріст хуліганства і злочинности в СССР є наслідком недавньої амнестії, яка відкрила двері тюрем десяткам тисяч кримінальних злочинців — не витримує критики. А не витримує хоч би тому, що рівночасно б'є на сполох совєтська преса у зв'язку з катастрофальним занепадом „трудової дисципліни" серед робітників фабрик та копалень і серед колгоспників. Особливу увагу при цьому присвячується Україні. Кожного дня знаходимо в газетах алярмуючі вістки про невихід колгоспників на роботу, про невиконання внаслідок цього виробничих плянів та ін. Недисциплінованість робітників і шахтарів — читаємо в газетах — спричиняє державі величезні втрати, дезорганізує і деморалізує „трудові колективи" — і також веде до невиконання плянів. В кожному окремому випадку (робітник спізнився на працю, колгоспниці занехаяли буряки та ін.) кореспонденти знаходять його причини в пияцтві, у відзначуванні релігійних свят, у дбанні лише про власні інтереси, одним словом — у „несвідомості". І що характеристичне — усіх тих порушників трудової дисципліни піддається „громадському осудові" нарівні з бешкетниками-хуліганами і кримінальними злочинцями.

Цікава річ: у всіх цих алярмуючих дописах і в усіх відповідних ухвалах партійних і професійних з'їздів обвинувачується, як спричинників занепаду дисципліни, передусім не робітників і колгоспників, а керівництво — фабричних директорів, колгоспних голів, партійних орґанізаторів та інших функціонерів. Яка велика різниця між запобігливим перед „трудящими" тоном усіх цих ухвал і грізним тоном попередніх сталінських указів, які, не розбираючись, били правого й винного просто по голові!

Те саме з хуліганами й злочинцями. Офіційна преса обвинувачує для прилюдного відома не їх, а — міліцію, прокуратуру, їхнє начальство, які, мовляв, потурають їхнім вчинкам, „замазують" їхні злочини, слабо реаґують на їхню поведінку та ін. Щодо цього дуже прикметна недавня заява в партійному офіціозі „Правді": „Органи міліції, суду і прокуратури в багатьох випадках проявляють неоправдану поблажливість до злісних порушників громадського порядку і часто беруть їх під свій захист"... Звідки взялася раптом така добрість і така поблажливість у цих „органів", загальновідомих із своєї зовсім іншого характеру практики? Офіційне пояснення на це знаходимо в московських „Ізвєстіях", де читаємо: „Численні факти порушення соціялістичної законности свідчать про відсутність належного порядку в роботі деяких органів міліції, про низьку дисципліну серед окремих її працівників..." І далі: „Про це саме говорять і факти порушення деякими працівниками міліції норм комуністичної моралі, негідної поведінки в побуті..." Цитуємо це з статті міністра юстиції БССР І. Ветрова, отже особи в цих справах, треба думати, компетентної.

Пригадуємо оповідання Зощенка про міліційну собаку, яка з-поміж мешканців одної московської „житлової кооперативи" мала виявити злодія, що вкрав кожуха. Обнюхуючи мешканців, собака по черзі кожного з них обгавкувала, як злодія, і кожний прилюдно каявся в своїх грішках, що нічого спільного не мали з крадежем кожуха. Нарешті, обгавкала собака й самого міліціонера, що привів її на розшуки злодія. Переляканий міліціонер упав навколюшки і покаявся, що, мовляв, винен, і з грошей, одержуваних на собачий харч, забирав собі половину. Тоді автор цього оповідання сам утік через паркан, щоб не вскочити в халепу. А злодія, що вкрав кожуха, так таки й не знайдено.

Ніби за схемою Зощенка представляє совєтська преса підсовєтське населення, як збиранину правопорушників. Але поняття злочину також і в трактуванні совєтської преси — відносне. Злодій, що вкрав кожуха, в особі „колеґії диктаторів", сидить собі в Кремлі, а тим часом собака обгавкує „порушників дисципліни". Де ж пак — робітник, який не вийшов до праці, з погляду совєтських законів — злочинець, хоч загальнолюдська мораль його цілком оправдує, бо за свою роботу в фабриці він не дістає й десятої частини того, що дає державі. Колгоспники, які на свої нещасні трудодні дістають копійки і які святкують Покрову, на думку совєтських суддів — зривачі виробничих плянів. Але самі колгоспники святкування релігійних свят за злочин не вважають, хоч би що тлумачили їм комуністичні пропаґандисти. І вони, звичайно, мають рацію.

Отак, скріплюючи „соціялістичну законність", московська диктаторська кліка складає на одну купу убивців, ґвалтівників, хуліганів і — чесних людей, які на совєтську владу працювати не хочуть, бо вона — не їхня влада і існує проти їхньої волі.

А „комсомольські двійки", з яких починали ми нашу статтю — теж явище не нове. В кожному періоді, коли Москва почувала себе непевно, мобілізувала вона всякого роду „активістів" для приборкування поневолених народів, ведучи цю акцію під гаслом боротьби з хуліганами й бандитами. Післясталінський період щойно переходить період кристалізації нового абсолютного диктатора. Скомпромітоване самою ж комуністичною верхівкою і до певної міри обезвладнене НКВД та й саме „колеґіяльне правління" ще не відважуються застосовувати терор в сталінському маштабі.

В. С-ко

П. А.

ТРАГІЧНА ПРОБЛЕМА

Лондон. — Минулого року вийшла в Лондоні книжка проф. Станіслава Кота: „Листи до ген. Сікорського з Росії". Проф. Кот був за другої світової війни (від 1941 р.) польським послом при совєтському уряді. Поки між Сталіним і Гітлером панувала приязнь і згода (1939-41), польський уряд на еміґрації не мав дипломатичних зв'язків з СССР. Коли 22 червня 1941 р. Гітлер рушив на Схід, то Москва визнала польський екзильний уряд і склала союзний договір з Польщею. На території СССР почалася організація польської армії, також багатьох цивільних поляків, що були вивезені з територій Західньої України і Білоруси в СССР, випущено на волю.

Плян ген. Сікорського, голови польського уряду в Лондоні був такий: створити польську армію в СССР і дати їй завдання — вести війну проти Німеччини на окремому, польському, відтинку фронту. Цей плян гаряче підтримував посол Кот. Думалося, що польська армія, ідучи зі Сходу визволяти батьківщину від Гітлера, буде певною підпорою польської національної політики і не допустить совєтизації Польщі.

Теоретично — цей плян був дуже добрий. Але на ділі з того нічого не вийшло. Генерал Андерс, якому доручено організацію польської армії в СССР, не виконав наказу свого уряду і рішив домагатися від російської влади дозволу — виїхати з польським військом за межі СССР: через Персію і Близький Схід польське військо було перевезене на західні фронти.

Про своє рішення ген. Андерс написав у своїй книжці — „Без останнього розділу": „Я мусів зробити рішення виходу з Росії всупереч наказові з Лондону... Рішення виходу звідти я зробив на власну відповідальність".

Коли Андерс з польським військом появився на Заході, то ген. Сікорський хотів відібрати йому команду над армією, поставивши його під суд. Однак, проф. Кот, близький приятель Сікорського, просив, щоб Андерса лишили на чолі війська, хоч він зламав рішення уряду...

В політиці та в оцінці минулого трудно рішати на підставі умовного речення: „Коли б те й те не сталося, то було б зовсім інакше". Безперечно, розпорядження польського уряду в Лондоні було доцільне: може б Польща деякий час удержала ще свою незалежність супроти російського імперіялізму, якби польське військо прийшло в Польщу зі Сходу. Але тут ми натрапляємо на проблему психологічну: чи польське військо, створене в СССР, могло битися разом з совєтськими арміями проти Німеччини?

Всі поляки знали про страшну правду Катиня, де большевицька влада вимордувала 12 тисяч польських старшин, полонених 1939 р. Ті поляки, що пережили большевицький терор і страхіття в концентраційних таборах СССР, не могли поставитися з довір'ям до Росії. Їх однодушне бажання було: якнайскорше вирватися із совєтського пекла у вільні країни. Поляки в СССР уважали зміну московської політики супроти Польщі за тактичний хід і боялися, що з поліпшенням ситуації на фронтах їх пошлють на Сибір.. Недавно мав я розмову з одним вояком армії Андерса про цю справу.

— Чи билося б польське військо в союзі з совєтською армією проти Німеччини на Сході?

— Ми так ненавиділи большевицьку Росію, від якої натерпілися стільки горя, що в армії трудно було б утримати бойову мораль. Боюся, що багато вояків піддалося б в полон до німців...

Може бути, що оцінка психологічної ситуації польського війська в СССР примусила ген. Сікорського не робити судового процесу проти ген. Андерса.

А. Височенко

ЛОЖКИ ДНІПРЕЛЬСТАНУ

(Розділ з книги „На генеральній лінії")

(4)

— Щооо? — визвірився на таку нечувану заяву секретар партійного комітету. — Повторіть ще раз!

— Заспокойтеся! Чоловік просто опупів. Дайте йому склянку горілки, і він нам усе доладу розповість, — постановив не то медичну, не то психологічну діягнозу знаний поет ленінського комсомолу.

Звичайний совєтський громадянин мовчки вихилив горілку, занюхав хлібом, кинув до рота оселедця і аж тоді почав розповідати. До речі, це був головний бухгальтер фабрики-кухні, якого знали всі присутні в окремому кабінеті.

— Спочатку йшло дуже добре. Кожному відвідувачеві видавали ложку, а відбирали в нього карбованця, потім навпаки, відбирали ложку, а видавали карбованця. Їжа зникала ударними темпами, гроші за неї плавом пливли до каси. Сотки людей пляномірно переходили процес набивання шлунків. Аж десь по обідній порі я став спостерігати дивне явище. При вихідних дверях, там, де за повернені ложки віддавали карбованця, гроші виходили швидше, ніж надходили при вході, де брали платню за їжу та за капосні ложки. Я спершу подумав, що то наші службовці не встигають переносити карбованці від одних дверей до других. Зміркувавши так, сам, як палець, залишився біля головної каси, а всіх помічників послав допомагати переносити карбованці. Однак ніби хтось загубив дорогу до каси, — не з'являлася жадна копійка. А тим часом людей у їдальні повно, страви відпускаються безперебійно.

— Може задурно обіди пустили? Хто дозволив? Я вам покажу, як розтринькувати соціялістичну власність! — закричав Будний.

Та на бухгальтера це не справило ніякого враження, він продовжував все у тому ж дусі:

— Поки я собі роздумав, раптом прибігають мої помічники, стурбовані та розгублені, і в один голос до мене:

— Швидко давайте гроші, бо люди рознесуть всю фабрику-кухню!

— Навіщо вони вам? — питаю їх.

— За ложки треба повертати.

— А де ж ті карбованці, що відбирають біля входу?

— Не знаємо...

Серце у мене так і тьохнуло. Нарахував копицю грошей, віддав під розписку своїм людам, а сам мерщій кинувся перевірити, в чім справа. Насамперед, біжу до вихідних дверей. Тут натрапляю на чергу. Люди сваряться, голосно кричать, вимагають швидше платити їм. Найцікавіше те, що кожний стоїть не з однією, а з цілим оберемком ложок у руках, а дехто має ще й в кишенях. Я тоді — до їдальні. Там кожний їсть однією ложкою, але цілу купу їх тримає біля себе. Отак, як стою перед вами, вибігаю на двір. А там черга вже двічі обкрутила фабрику-кухню, — добра тисяча людей на всі боки вимахує ложками. Я ще ніколи в житті не бачив стільки ложок!

— Давайте без поезії! — обірвав його Будний. — Де вони тих ложок набрали?

— Не знаю.

Цієї хвилини рожева завіса знову стрепенулася і впустила до кабінету керівника кооперації Дніпрельстану.

— Товаришу секретар партійного комітету, я вас ледве знайшов. Несу чудову вістку!

— Яку?

— Сьогодні наші крамниці продали крам, що без руху лежав два роки. Величезне перевиконання пляну!

— Що то за крам? — підозріло запитав Будний.

— Завалящий, примусово накинутий нам колись Дніпропетровською споживчою спілкою, бо його ніде не хотіли купувати.

— Невже цикорій? — спробував здогадатися секретар партійного комітету.

— Ще гірше, — ложки!

Враз усі підхопилися з місць, сперлися долонями об стіл, хижо вп'ялися очима в керівника кооперації. Здавалося, усі вони зараз кинуться на нього.

— По чому продавали ложки? — нарешті хрипко витиснув з себе бухгальтер фабрики-кухні.

— Так, як і вам, по тридцять копійок за штуку!

Микола Нагнибіда блиснув своїми математичними здібностями:

— Сімдесят копійок чистого зиску на кожній ложці! Оце комерція! Оце золотий інтерес!

Будний прожогом вискочив з кабінету. За ним побігли директор фабрики-кухні та керівник кооперації. Троє інших спокійно залишилися докінчувати смачний обід.

Щедрою рукою наливаючи в келихи грайливе вино, комсомольський поет продеклямував:

Вам, о ложки Дніпрельстану,
Складати оди я не стану...

— Не треба, не треба! — жваво підтримала Стася.

30. X. 1955.

Кінець.

БАТЬКОВІ

Приснився знову Ти мені,
Приснилася і наша хата,
Різдво і кучерявий сніг
І за столом гостей багато.
Дідух вітає нас в стрічках
(Десь ми приїхали додому)
І сміх гримить, мов рокіт грому.
Під вікнами колядники
(А зорі сходять полум'яно) —
Зяті прийшли і невістки,
Гуде дітвора щастям п'яна.
І ллється золотом на стіл
Солодкий мід під казку ночі —
З чола подівся десь Твій біль
І сонцем засіяли очі...
І Ти згадав минулі дні
Та давні військові пригоди
І все, що понесли мутні
Життя Твого бурхливі води.

М. МАТІІВ-МЕЛЬНИК

З НАУКОВИХ КОНФЕРЕНЦІЙ УВАН В ЗДА

ПЛЕНАРНА КОНФЕРЕНЦІЯ, ПРИСВЯЧЕНА ПАМ'ЯТІ МИТРОПОЛИТА АНДРЕЯ ШЕПТИЦЬКОГО

10-го грудня 1955 року відбулась пленарна конференція УВАН у ЗДА, присвячена пам'яті Митрополита Андрея Шептицького. На конференції був присутній Президент УНР, С. Витвицький і чисельні гості.

Конференцію відкрив голова УВАН у ЗДА, проф. М. Ветухів, який у вступному слові підкреслив всеукраїнське значення діяльности Митрополита і його велику підтримку української культури і мистецтва.

Проф. В. Дорошенко прочитав доповідь про діяльність Митрополита Шептицького, з яким він мав нагоду зустрічатися, перебувавши в Галичині постійно з 1908 року. Доповідач схарактеризував Митрополита, як високо освічену й обдаровану людину, справжнього аристократа духа і до того ж людину надзвичайної скромности.

В. Дорошенко подав характеристику політичних відносин у Галичині на початку 20-го століття, з'ясувавши ролю церкви, і на тому тлі висвітлив діяльність Митрополита Шептицького, що був носієм ідеї українського відродження, розуміючи всю ширину цієї справи.

Проф. Д. Горняткевич прочитав доповідь про Український Національний Музей у Львові, що його заснував Митрополит Андрей Шептицький. Цікавість до мистецтва Митрополит успадкував від матери, яка була письменницею і маляркою. Мистецтвом він цікавився з молодих років, зокрема стародавніми пам'ятками та іконами, збираючи їх. Поступово збірки зростали, у 1906 році уже було 5 великих заль з експонатами. Митрополит купив у Львові будинок для музею і в 1913 році був офіційно відкритий Український Національний Музей, скарбниця українських стародавніх пам'яток.

Доповідач продемонстрував ряд мистецьких видань Музею, що були можливі через подвижницьку жертвенність його співробітників, зокрема директора Музею Іларіона Свєнціцького. Проф. Горняткевич висловив надію, що неоцінимі скарби Музею і сьогодні зберігаються непорушні.

У своєму виступі на конференції Президент УНР С. Витвицький коротко сказав про свої зв'язки з Митрополитом Андреєм в ті часи, коли у Варшаві діяла українська дипломатична місія під проводом А. Лівицького. Президент також нагадав про діяльність Митрополита у Франції, коли він робив інтервенції в справі самостійности України.

Проф. В. Лев сказав, що він неодноразово зустрічався з Митрополитом Андреєм, а в Українському Національному Музеї вчився палеографії під керівництвом професора Свєнціцького.

Д-р С. Демидчук нагадав про перебування Митрополита Шептицького в Америці. В той час українці в Ню Йорку влаштували демонстрацію проти польської окупації України і Митрополит взяв у тій демонстрації участь. З Америки посилали експонати до Українського Національного Музею.

Також виступали з спогадами пп. Н. Литвиненко, М. Макарушка, С. Литвиненко, В. Косаренко-Косаревич, пані Кобринська. Промовці висловили побажання, щоб була влаштована ще одна конференція, на якій можна було б докладніше обговорити багатогранну діяльність Митрополита Андрея Шептицького.

Л. Д.

Шоста п'ятирічка в Совєтському Союзі

Ціле число „Правди" з 15 січня ц. р. присвячене новому п'ятирічному плянові — (1956-1960) „розвитку народного господарства СССР". Як виходить з опублікованих даних, плянів попередньої п'ятирічки в галузі сільського господарства не виконано. — Також зовсім не так виглядають „успіхи" в розбудові промисловости, як то розписує совєтська преса. Ще гірше в минулій п'ятирічці було з продукцією товарів „народної потреби" — харчами, одягом та ін. В розділі про розвиток „народного господарства" Української ССР на 1956-1960 рр. заплановано зокрема „збільшити продукцію всієї промисловости в 1.7 раза, забезпечити значний (не виказуючи відсотка) зріст видобутку вугілля в Донбасі, Придніпров'ї та західніх областях України; завершити побудову Кахівського гідровузла, побудувати Кременчуцьку та Дніпродзержинську гідроелектрівні і приступити до побудови Канівської гідроелектрівні; завершити побудову каналу Північний Донець — Донбас; закінчити першу чергу Краснознаменської системи і розпочати будову Північно-Кримського каналу" та ін. Особливий натиск у пляні шостої п'ятирічки зроблено на піднесення продуктивности праці робітників і колгоспників. І так, в промисловості встановлено підвищити продуктивність праці, тобто посилити визиск робітників, не менше як на 50 відсотків, а заробітну платню за цей час збільшити на 30 відсотків; в будівництві — підвищити продуктивність праці не менше як на 52% при збільшенні заробітної платні також на 30%. Норми підвищення продукційности праці для колгоспників не визначено — отже дано вільну руку „низовим" партійним організаціям визискувати селянство відповідно до місцевих умовин.

АРХЕОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ НА ПОДІЛЛІ

На території Хмельницької области провадила роботу археологічна експедиція Ленінградського відділу Академії Наук СССР. Експедиція провадила розкопки на території стародавнього ранньослов'янського поселення, що існувало в 1-му столітті — в селі Лука - Врубловецька, Кам'янець - Подільського району. Тут виявлено кістки тварин, уламки посуду, бронзові речі та залізні ножі, що доповнюють уявлення про життя і побут стародавніх слов'ян. Українські археологи з Академії Наук УССР не мали чести бути запрошеними для переведення цих розкопин на території української области.

РОКОВИНИ ДЕРЖАВНОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТИ І СОБОРНОСТИ

(Закінчення з 1-ої стор.)

Леся Вахнянин-Куриленко, а хором „Думка" диригував мґр. Л. Крушельницький. Прегарно була удекорована естрада: на тлі великих зарисованих кордонів Соборної України пишались герби її чотирьох головних областей. Велика заля була майже вщерть повна.

Филаделфія, Па.

В неділю 22 січня ц. р. у великій залі „Муз.-Голл" відбулась Академія для відзначення роковин проголошення Самостійности і Соборности України. Академію відкрив голова Філії УКК, д-р В. Галан, вітаючи передусім представників американської влади, а то представника посадника міста Патрика МекЛафлина, і стейтового секретаря фінансів Джералда Ґлізона, як відпоручника губернатора, що його представив п. А. Батюк. Обидва названі американські репрезентанти виголосили короткі палкі промови з симпатіями до українського визвольного руху. Головну промову виголосив през. УКК Дмитро Галичин. В концертовій частині Українська Симфонічна Оркестра під орудою д-ра А. Рудницького виконала увертюру до опери „Тарас Бульба" Лисенка, а хор „Кобзар" із Симфонічною Оркестрою під тою самою орудою виконав Лисенка-Рудницького „Веснянки" й кантату Лисенка „Б'ють пороги". Євген Маланюк віддеклямував власні „Вогняні вірші". Співала солістка Вероніка Цеґельська, а Анна Матковська відспівала американський гимн. На закінчення хор „Кобзар" з оркестрою відспівав національний гимн. На святі було коло 3,000 осіб, а багато відійшло, не змігши ввійти до переповненої залі. Всі українські мешканці у Филаделфії прикрасили свої доми українськими й американськими прапорами.

Джерзі Ситі, Н. Дж.

Здавалося, що все місто було минулої неділі під знаком саме того синьо-жовтого прапора, що так гордо маяв із середнього балькону великого будинку Ситі Гол при Ґров стріт. Пополудні того ж дня в авдиторії публічної школи ч. 16, відбулась Святочна Академія, яку вшанував своєю приявністю посадник міста Бернард Беррі. Академію відкрив коротким словом п. А. Шаран, голова місцевої філії УКК, а повітовий податковий комішенер, — адв. Марсел Ваґнер, старанням якого Громада завдячує офіціяльний міський характер цих святкувань, виголосив коротку промову по англійськи та привітав і представив посадника Беррі, що з черги вітав приявних з великими роковинами. Єдину в своєму роді промову виголосив представлений п. Ваґнером стейтовий сенатор — Джеймс Моррей, перфектно знайомий з українською проблематикою, бо сам є дипломованим знавцем історії народів Сходньої Европи. Сенатор Моррей, сам ірляндського походження, до тієї міри одушевлений українською історією і українською боротьбою за волю, що й своїх дітей посилає до місцевої української парафіяльної школи. В своїй одушевленій промові сенатор Моррей твердив, що весь волелюбний світ повинен бути вдячний українському народові за його історичну ролю в боротьбі за волю та західню цивілізацію. Народи — говорив він — шукають когось, що міг би бути помостом між Сходом і Заходом, переочуючи, що таким фізичним і духовим помостом є саме 45-мільйоновий український нарід уже від 12 століть. На закінчення сенатор Моррей видвигнув низку конкретних пропозицій для поширення правди в Америці і світі з одного боку, а для підтримки українських змагань вільним світом — з другого. Думки сенатора Моррея заслуговують на окрему увагу. Українську промову виголосив ред. А. Драґан, заторкуючи ряд актуальних політичних і громадських проблем, зв'язаних з роковинами і українськими змаганнями. В мистецькій програмі виступали мистецький ансамбль СУМА з Ню Йорку під диригентурою інж. Романа Степаняка, ансамбль бандуристів, учнів п. Романа Левицького, група пластунок, що рецитувала текст 4-го Універсалу, малі декляматорки Мотря Нинка і Марійка Домарацька, танцюристи брати Іван, Россел і Григорій Ґуттери та молодий акордіоніст Іван Кобляк. Академію започатковано американським (Гелен Ценко) і українським національними гимнами, а закінчено піснею „Не пора". Заля була виповнена публікою, при чому з приємністю можна було спостерігати масову приявність давнішої іміґрації і молоді.

Нюарк, Н. Дж.

Українська Громада в Нюарку відзначила роковини 22 січня урочистою академією, влаштованою всіми місцевими українськими товариствами й організаціями. Академія Відбулася в неділю 22 січня о год. 6 вечора у вщерть виповненій великій залі української Централі в Нюарку. Після відкриття академії національним гимном, група пластунів і сумівців рецитувала, замість прологу, уривок з поеми М. Гриви „Ми". Про здійснювання січневих актів в українській духовості і в українській визвольній боротьбі говорив у своїй промові ред. Богдан Кравців, закликаючи наприкінці вшанувати пам'ять тих, що були творцями січневих актів і що своєю кров'ю освятили їх здійснювання. На дальшу програму академії склалися такі виступи: відомий композитор проф. М. Фоменко відіграв свою композицію „Елегія", пані В. Калин продеклямувала вірш „Знов", пані І. Орловська-Фоменко відспівала при форт. супроводі проф. М. Фоменка низку пісень „Дума", „Нагадай, бандуро" і „Любіть Україну", пані І. Кононів рецитувала" вірш „Прийдуть дні великої заграви" і хор „Трембіта" під дир. мґр. І. Гординського і при фортепіяновому акомпаніяменті проф. Б. Базилі відспівав пісні „Ой, нема, нема" та „Закувала та сива зозуля". Закінчено академію національним гимном. Декорація сцени була оформлена мистцем М. Радишем. Як уже повідомлено, посадник міста проголосив 22-го січня Днем Української Незалежности і в тому дні український прапор, поруч американського, був вивішений на ратуші міста.

Українська Телевізійна Програма під керівництвом п. Романа Мариновича із станції WATV, канал 13, була присвячена в цілості 38-им роковинам Незалежности і 37ним роковинам Соборности України. У цій програмі виступали: проф. Фоменко, п-ні І. Орловська, квартет бандуристів під. кер. п. Романа Левицького і Андрійко Шуль.

Йонкерс, Н. Й.

В неділю 22 січня ц. р. відбулось подвійне святкування роковин проголошення Державности й Соборности України: на суто-американському терені Сити Голлу і для української місцевої громади. О год. 2-ій попол. в репрезентаційній залі міської Управи, після того, як о. Іван Огірко відчитав інвокацію і піднесено американський прапор, посадник міста Кристенсен відчитав проклямацію про встановлення в дні 22 січня Дня Української Незалежности в Йонкерсі. Українська делегація передала посадникові український прапор і піднесено його під звуки українського національного гимну, що його відіграла оркестра. Вільям Чолій представив посадника, а також менаджера міста п. Керама. Посадник Кристенсен виголосив прегарну промову з заявою найбільшої приязни українській визвольній справі. Головним українським промовцем був адв. М. Пізнак з Ню Йорку, який подякував посадникові міста й іншим міським керівникам в Йонкерсі та вказав на їх чин, як на доказ, що в Америці не перевелася вірність визвольним ідеалам. На цій церемонії в Сити Голлі було яких 150 осіб. — О год. 4-ій попол. в прегарній авдиторії новозбудованої школи св. Михайла відбувся Концерт-Академія, влаштований Комітетом під головуванням Василя Мандзія і його заступника Чолія. Співав церковний хор. Вступне слово виголосив о. Клос. Головним промовцем українською мовою був ред. Василь Мудрий, а англійською мовою — адв. М. Пізнак. У концертовій частині виступали піяністка Христина Чвартацька, соліст Шпєх (тенор) і квартет бандуристів. Академія закінчилась відспіванням національного гимну, але після того відбулась в сусідній залі товариська зустріч, де місцеві й приїжджі громадяни перевели час на милій гутірці.

Шикаґо, Ілл.

Заходом філії УКК під головуванням д-ра Сіменса-Сіменовича відбулось цього року в Шикаґо спільне величаве святкування роковин Самостійности і Соборности України. Велика заля парохії св. о. Миколая не могла примістити всіх бажаючих взяти участь: було понад 1,500 приявних, а багато відійшло від дверей. Головну промову англійською мовою виголосив сенатор Дирксен. Він підкреслив, що коли Хрущов і Булґанін роз'їздять по світі з промовами проти колоніялізму, то треба їм пригадати, що найгіршою щодо визиску і переслідування совєтською колонією є Україна. Поки політичний провід у вільному світі веде Америка — казав сен. Дирксен — так довго можна бути певним, що Україна відзискає втрачену державність. Українським промовцем був д-р Матвій Стахів, а Марія Лисогір (сопран) із Ню Йорку була солісткою. Співали два хори — „Сурма" і Хор св. Володимира. Свято відбулось у піднесеному настрої, а на цілі УКК дало воно кругло 1,000 долярів.

ДЕНВЕРСЬКИЙ ЧАСОПИС ПРО НОВИЙ ВІВТАР В УКРАЇНСЬКІЙ ЦЕРКВІ

Денвер, Колорадо. — Денверський часопис „Ди Денвер Кетолік Реджістер" надрукував на першій і другій сторінках довшу новинку з двома ілюстраціями, в якій оповідається про історію українського різьбаря И. Мотника та про його новий вівтар і кивот, які він вирізьбив для місцевої української католицької церкви Преображення Господнього. Цей кивот вирізьблений на взір церкви св. Андрея в Києві, знимку якої різьбар бачив в „Енциклопедії Українознавства". Його дорадником у цій важкій праці був парох цієї церкви о. Дмитро Блажейовський. Кивот складається з 1,000 малих кусків магоневого дерева, які п. Мотник обробляв найпростішим знаряддям, працюючи вечорами, бо вдень був зайнятий при іншій роботі. Ця праця забрала йому три місяці часу. В Денвері він живе з дружиною і чотирма дітьми у власному домі, є касиром церковного комітету і належить до Цивільної Оборони. Пан Мотник повчає тих американців, які нарікають на життя в цій країні, що вони повинні перше познайомитися з тим, як живуть люди під Совєтами, і тоді напевно не нарікатимуть.

ПОМЕР ВАСИЛЬ ЄЛИНЯК — НАЙСТАРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОСЕЛЕНЕЦЬ У КАНАДІ

Вінніпезький часопис „Новий Шлях" повідомляє, що в Чіпмані, Алта, в четвер 12 січня помер у домі свого внука Василь Єлиняк, якого вважають за першого українського іміґранта в Канаді. Він прожив 99 років. Василь Єлиняк виеміґрував до Канади з села Небилів, в Західній Україні, 1891 року. Від того часу почалась масова еміґрація українців, особливо зі Східньої Галичини і Буковини, в ту країну. 1951 року українці по всій Канаді святкували 60-ліття українського поселення в Канаді. Перший український поселенець, Василь Єлиняк, хоч вже тоді 94-літній старик, брав чинну участь в святкуваннях.

ЗИМОВІ ВАКАЦІЇ КИЇВСЬКИХ ШКОЛЯРІВ

По школах України скінчилася друга чверть навчального року. Щоб відвернути дітей під час вакацій від впливів родини і церкви (хоч вона й совєтська!), заплановано для них різноманітні розваги, т. зв. новорічні ялинки, що нічого не мають спільного з церковними традиціями, спортові змагання, вечори та прогулянки. По містах і селах України влаштовується зустрічі дітей з мистцями, „передовиками" промисловими і сільського господарства, письменниками, спортовцями та ін. 31-го грудня мин. року в Київському Палаці піонерів і школярів влаштовано новорічний баль. В першому тижні січня для учнів шкіл організовано ялинки, а для старших учнів карнавали і свято на честь 20-го з'їзду комуністичної партії СССР і 19-го з'їзду компартії України. Визні ялинкові вистави влаштовано також у Дарниці і в селі Хотів, Києво - Святошинського району.

ВИКОНАЛИ СВІЙ ОБОВ'ЯЗОК

У цій рубриці друкуємо з признанням і подякою імена тих громадян, що прислали свою добровільну доплату до передплати „Свободи" та свою пожертву на фонд дитячого журналу „Веселка".

СПИСОК Ч. 40

А. Кравець, Клівленд	$ 6	П. Заяць, Дітройт	1
Ю. Бліхар, Фила.	5	А. Гладкий, Вестбюрі	1
Д. Попович, Торонто	5	С. Бух, Йонґстави	1
Н. Водзянський, Шикаґо	5	С. Гавриляк, Толідо	1
Т. Юрчак, Салем	5	Г. Ладай, Кемпел	1
С. Януш, Гартфорд	4	М. Роман, Слоквіл	1
С. Еванько, Авбурн	4	І. Підбірний,	1
П. Криськ, Шикаґо	4	Д. Ростецький, Торонто	1
М. Кішеня, Ґалена	3	М. Труш, Шикаґо	1
М. Жук, Ню Йорк	3	П. Тимчук, Торонто	1
П. Якимович, Рачестер	3	М. Тимоско, Торонто	1
М. Марків, Шикаґо	2	М. Опришко, Брентфорд	1
О. Граб, Сиракюз	2	А. Гриців, Торонто	1
П. Дильовський, Рачестер	2	М. Тарчаниш, Гемілтон	1
М. Дуткевич, Дітройт	2	І. Добрянський, Торонто	1
П. Самус, Пассейк	2	М. Дорож, Торонто	1
І. Горін, Елкгарт	2	о. С. Хабурський, Торонто	1
О. Дубрак, Голйок	2	І. Щур, Торонто	1
В. Гнатів, Ютика	2	Е. Команишин, Шикаґо	1
І. Дацишин, Літтл Фолс	2	А. Данилів, Рачестер	1
І. Завадський, Мідл Віледж	2	В. Губчак, Шикаґо	1
М. Сигур, Сиракюз	2	Т. Копінський, Шикаґо	1
Я. Бернадин, Фила.	2	В. Глива, Шелтон	1
П. Зайонський, Депю	2	Г. Полозяк, Ґованда	1
І. Васильковський, Боффало	2	Ю. Барбарний, Боффало	1
С. Ігнатюк, Рачестер	2	К. Костик, Рачестер	1
В. Пристайко, Рачестер	2	М. Соколовський, Рачестер	1
Д. Рокицький, Бронкс	2	І. Мартинишин, Шелдон	1
Я. Головчак, Джерзі Сити	2	Д. Войтович, Йонґстави	1
Я. Бедзік, Дітройт	2	І. Витіш, Честер	1
Д-р Я. Мельник, Шикаґо	2	Я. Сучкевич, Йорк	1
Н. Мацько, Фила.	2	Н. Новик, Аллентавн	1
В. Чорній, Літтл Фолс	2	Ю. Гарасим, Форест Гіл	1
Н. Ониско, Гемтремк	2	М. Палько, Фила.	1
М. Масник, Росфорд	2	Є. Мельник, Ню Йорк	1
М. Попіль, Шикаґо	2	П. Романець,	1
Л. Бобак, Росфорд	2	В. Андрусишин, Фила.	1
І. Ковальчук, Торонто	2	О. Соляр, Бріджпорт	1
Т. Кульчицький, Торонто	2	О. Ліневич, Шикаґо	1
о. М. Марків, Монтреал	2	І. Дубас, Йонґстави	1
І. Овсяник, Олифант	2	Ю. Уштико, Шикаґо	1
М. Лихогруд, Ютика	2	Є. Ільницький, Шикаґо	1
Д-р А. Плітас, Кулен	2	П. Струз, Бостон	1
В. Сенежак, В. Оренджь	2	Н. Н., Покіпсі	1
І. Покотиленко, Шикаґо	2	С. Балій, Клівленд	1
П. Шевчук, Лейґгори	2	Н. Гавриляк, Ню Йорк	1
В. Соколенко, Вотертавн	2	о. Прот. Є. Мицик, Шикаґо	1
В. Данилишин, Шикаґо	2	І. Патуляк, Джерзі Сити	1
В. Сапіра, Сіркл	1	В. Воробець,	1
Л. Булій, Вест Нютон	1	М. Федорипець, Гемтремк	1
Н. Мотринчук,	1	А. Бобенко, Клівленд	1
М. Дівчур, Рачестер	1	Н. Н.	1
С. Чопек, Мілвіл	1	В. Копко, Карнеґі	1
С. Л., Ню Йорк	1	Н. Марків, Ню Йорк	1
Л. Шморгун, Литтл Крік	1	І. Флечук, Рачестер	1
С. Пієкір,	1	І. Хома, Ню Йорк	1
Н. Мандзяк,	1	В. Величко, Ютика	1
Ю. Драґон, Ню Йорк	1	Н. Макар, Йонґстави	1
Я. Капустій, Клівленд	1	Г. Тесленко, Трентон	1
В. Карий, Джерзі Сити	1	П. Ландяк, Андовер	1
С. Дворнік, Вотерфорд	1	П. Цішк, Джерзі Сити	1
В. Воляник, Акрон	1	Л. Воронкевич, Нюарк	1
М. Томащевський,	1	С. Галь, Йонкерс	1
М. Каспер, Трентон	1	І. Зеласко, Амстердам	1
М. Мацих, Джерзі Сити	1	Разом	$ 207.00
П. Назаревич, Ню Йорк	1	Раніше проголошено	$ 7,568.66
М. Гульик, Раґвей	1		
В. Яцишин, Клівленд	1		
П. Яхімець, Байон	1		
М. Денько, Росфорд	1	Разом	$ 7,775.66

Українці в Канаді — нові члени Ради Королеви

Вінніпег, Манітоба. — На новорічному списку новопризначених королевою Єлисаветою II членів її ради — Квінс Кавнсил — є також і українці. З провінції Манітоби є українець, манітобський генеральний прокуратор М. Н. Григорчук із Вінніпегу, а з провінції Алберти — адвокати Петро Миськів і Йосип Лазаренко.

П. Миськів відомий як правник і громадський діяч, не лише серед українців, але серед міського громадянства взагалі. Від 1930 до 1935 року він був послом до провінціяльної легіслятури з округи Вікторія. В році 1935 був прийнятий до лави адвокатів і від тоді працює в спілці з чотирма іншими адвокатами. На університетські студії записався в 1918 році, а в 1922 році здобув ступінь Б.А. В 1926 році здобув ступінь М.А. Перед тим довший час учителював у школах Алберти. Двадцять років був директором Інституту М. Грушевського (тепер св. Івана). Крім цього є далі діяльним членом Православної Церкви в Едмонтоні. — П. Миськів народився в Білівцях, повіт Броди, і прибув до Канади в 1902 році. — Батьки Йосипа Лазаренка прибули до Канади в 1900 році з Русова, пов. Снятин, а Йосиф народився в Канаді 1905 року. Він брав і бере весь час участь у громадсько-суспільній праці. У Мирнам був він посадником та президентом Торговельної Палати. У Ванкувері був головою комітету для відзначення 50-ліття Ванкуверу та Провінції Бритійської Колюмбії. В Едмонтоні є він членом Торговельної Палати.

Фахівці відбуватимуть скорочений військовий вишкіл

Вашингтон. — Уряд Оборонної Мобілізації видав список фахівців, які матимуть право переходити військовий вишкіл у скороченому часі, щоб не відриватися від своєї важливої технологічної праці. Ці фахівці, згідно з зарядженням Президента, відбуватимуть військовий вишкіл один день в тижні впродовж сімох років і шістьох місяців. Право на скорочений військовий вишкіл матимуть резервісти, які працюють як хеміки, клінічні психологи, промислові рисівники, інженери, геологи, геофізики, математики, мікробіологи, професійні пікулувальники хворих, фізіологи і інші фахівці, зайняті при будові літаків, кораблів, прецизійних лябораторійних інструментів, у хемічній продукції і т. п.

● Фордова фундація подарувала на Фонд Освіти для Дорослих 17,500,000 дол., які мають бути виплачені впродовж найближчих п'ятьох років.

● Палата Репрезентантів у стейті Алабама більшістю 86-х до 4-х голосів прийняла резолюцію, яка касує рішення Найвищого Суду ЗДА про ліквідацію окремих шкіл для кольорових дітей. В резолюції говориться, що стейт Алабама утримуватиме окремі школи для кольорових учнів, поки цього не анулює нова поправка до Конституції ЗДА.

● В рямках відзначення 250-річчя з дня народження Бенджамина Франкліна, у Филаделфії відзначено пані Ф. Д. Рузвелт медалею Франкліна за її працю для міжнародного порозуміння. Цю медалю передав пані Рузвелт посадник Филаделфії — РичардсонДілворт.

● Помер Лаврентій Петрович Єрмакович, совєтський генерал, який командував змоторизованими військами проти Финляндії у другій світовій війні і був якийсь час большевицьким міністром.

● Індійський прем'єр Неру прийняв запрошення від канцлера Аденауера і заповів свої відвідини у Західній Німеччині в ближче неозначеному часі.

● Тимчасовий президент Аргентини заявив, що прихильники Перона діють „у кожній ділянці громадського життя", послуговуючись „найбезчеснішими засобами", щоб сіяти незгоду й замішання в країні.

Традиційна Просфора Хору „Думка" в Ню Йорку пройшла з повним успіхом

Ню Йорк, Н. Й. — В суботу 21-го січня хор „Думка" в Ню Йорку влаштовував свою вже сьому з черги традиційну Просфору в усіх приміщеннях Українського Народного Дому. Коли гості засіли до обильного заставлених столів в долішній залі, хор „Думка" під дир-м-гра Л. Крушельницького заінавгурував Просфору відспіванням колядки „Бог Предвічний". — Після того отець ігумен Орест Засійбіда, ЧСВВ. відправив коротке богослуження та поблагословив їжу. Від „Думки" д-р Б. Карпевич привітав гостей, заявляючи, що цього року в скромнішому маштабі відбувається, це річне свято хору, але зате по-раз перший у залях Українського Народного Дому. — „Думка" кожного року влаштовує „Просфору", бо цим способом хоче плекати українські рідні традиції, а наше Різдво таке багате на рідні звичаї, які різняться від того Різдва, яке можна бачити в зматеріялізованому виді в деяких країнах. Хор відспівав ще колядки „На Йорданській річці", та „Добрий вечір, пане господарю". — Після Просфори вібувся баль в горішній залі, на якому грала оркестра В. Босого. Залі були гарно прикрашені арт. малярем Мирославом Радишем, а численні на забаві гості не могли нахвалитися знаменитих харчів із кухні „Лиса Микити", якою управляє п. Теодор Шмотолоха.

Комуністи хочуть дістати Формозу, як ціну за „мир"

Вашингтон. — Комуно-китайський уряд не хоче виректись війни, як засобу для здобуття Формози, і готов тільки тоді відмовитись від неї, коли мирним способом дістане те, що хоче дістати війною, — таке заявив державний департамент у своєму офіційному комунікаті, що його видав в суботу 21 січня у відповіді на комуно-китайський комунікат з 18 ц. м. Американський комунікат стверджує, що китайські комуністи представили хід нарад в Женеві між амбасадором ЗДА з Праги Джонсоном і амбасадором комуністичного Китаю з Варшави Ванґ Пінґнаном фальшиво і сказали тільки „половину правди". Комуністи, мовляв, не погодилися ні на одну формулу, яку пропонував амбасадор Джонсон, щоб Пейпінґ відмовився від війни, як засобу здобуття Формози, не виректись, зрештою, тієї своєї політичної цілі. Замість цього комуно-китайський представник раз-у-раз настоював, щоб відбути конференцію „на міністерському рівні", потрібну, очевидно, комуністичному Китаєві для скріплення свого престижу і для пропагандивних цілей. Американський комунікат підкреслює, що всупереч виразному зобов'язанню комуністичного Китаю, він звільнив ще силою притримує у себе 13 цивільних американців, звільнивши тільки шестеро з-поміж 19, які були на офіційному списку. Зустріч обох названих амбасадорів передбачена знову на найближчу середу у Женеві, але опублікування тих комунікатів про дотеперішні таємні наради тільки погіршили взаємини між ЗДА й комуністичним Китаєм.

„Хто торгує з Росією — живе в раю дурнів"

Ню Йорк, Н. Й. — Голова Американської Федерації Праці — Конґресу Індустрійних Організацій Джордж Міні, промовляючи на прийнятті Ротарі Клюбу в Ню Йорку, заявив, що ті всі, „хто торгує з Росією, живуть в раю дурнів". Міні закликав американців, щоб вони не дозволили грошовим прибуткам, одержуваним із торгівлі з Росією, закривати тієї дійсності, що „центр комуністичної небезпеки є Москва, а не її агенції в цій країні". Міні сказав: „Остерігаю вас, що торгівля і угодова політика супроти Хрущова та Мао Тсетунга може тільки допомогти цим диктаторам розбудувати воєнну машину Москви й Пейпінґу і заохотити їх до дальшої агресії або навіть до нової війни". Провідник зорганізованого робітництва виступив проти директора фірми „Дженерал Моторс" Гарлова Куртіса, який недавно домагався дозволу продавати американські авта державам совєтського бльоку.

● В Альжирі арабські терористи поставили собі за головну ціль — нищити школи і залізничі шляхи. Від останньої середи 18 ц. м. вони спалили в Кабільських горах 9 шкільних будинків і один будинок висадили в повітря. В східньому Альжирі на головному шляху між містами Альжиром і Константином зірвано залізничий міст. Нищення шкіл і комунікаційних шляхів не приєднує націоналістам симпатій серед широкого населення, і французи використовують це у своїй пропаганді.

● Дві фармерські організації запропонували Сенатській Рільничій Комісії свій власний плян, як збільшити прибутки фармерів, підтримуючи в загалі урядовий проєкт створення „земельного банку" з неуправної посівної площі.

ВСЯЧИНА

ЖІНКА ВЕДЕ ЛЕТУНСЬКУ ШКОЛУ

33-літня Меріон Орр з Мейпел є єдиною жінкою в Канаді, яка веде власну школу літання і провадже власним летовищем. Літати навчилася вона у 1939 р., коли заробляла тільки 12 долярів на тиждень, а одногодинна лекція літання коштувала 9 долярів. У 1940 р. вона почала сама давати лекції літання; згодом вступила до Британської Жіночої Групи Летунського Допоміжного Транспорту.

Власну школу літання відкрила вона на Баркер Філд у Торонті 1950 р. Та тільки що її школа почала приносити зиски, як летовище було приписане під розбудову. Прийшлося шукати іншого місця і Меріон переселилася до Мейпел, маленького сільця на північний захід від Торонта. Там влаштувала вона мале летовище, на якому дає лекції літання легкими літаками з подвійними контрольними приладдями. Її вклад в це підприємство виносить тепер приблизно 20,000 долярів.

(„К. С.")

ТОВСТІ ЛЮДИ ЧАСТІШЕ ХВОРІЮТЬ ВІД СТРУНКИХ

Статистика показує, що товсті люди, які мають більшу вагу від нормальної в відношенні до своєї висоти, частіше хворіють від тих, яких вага є нормальна. Товсті люди вмирають звичайно в молодшому віці в порівнянні з тими, які є стрункими. Лікарі твердять, що до зменшення ваги треба менше їсти, бо це єдиний засіб не товстіти, а всякі пілюлі і гормони — це тільки витрата грошей і одурювання себе самого. Лікарі перестерігають перед тим, щоб раптово зменшувати вагу, бо це може бути небезпечне для здоров'я. Всякі фізичні вправи і фізична праця мало-що зменшують вагу. Щоб втратити товщ, набутий від одної порції мороженого, то треба б зробити 10 миль впродовж п'ятьох годин, або накидати 8,000 фунтів піску.

АЛЬБЕРТСЬКИЙ ІНДІЯНИН ПРОЖИВ 105 РОКІВ

Індіянин в провінції Альберта прожив 105 років і почувається добре. Він твердить, що свою довголітність завдячує тому, що мало їв, забагато не пив, сумлінно працював і завжди висипляся. Коли він був молодий, то в Алберті майже ще не було білих людей. Майже сто років він прожив у шатрі і аж кілька років тому перейшов мешкати до хати.

Купуйте в підприємствах, що оголошуються в „Свободі"

ПОДЯКА

З волі Всевишнього відійшла у вічність моя Найдорожча Мама

бл. п. Анастасія Щурко

Цією дорогою складаю щиру подяку всім Членам 253 Відд. УНСоюзу, Сестрицтву Преч. Діви Марії при грек.-кат. Церкві св. ап. Петра й Павла в Лудлов, Масс., та всім новоприбулим, які виявили багато співчуття в нашому горі, взяли участь в папахиді і похоронах і тим вшанували пам'ять Покійної.

Син МИХАЙЛО і РІДНЯ

НАУКОВЦІ ТВЕРДЯТЬ, ЩО ЦІЛУНКИ РОЗНОСЯТЬ БАЦИЛІ

Науковці з Аббот Лябораторії твердять, що поширений в Америці звичай цілуватися під час привітань і прощань шкідливий для здоров'я, бо під час того розносяться бацилі заразливих недуг, а найбільше недуга, яка називається залозна гарячка. Професор епідеміології д-р Р. Дж. Гоблленд твердить, що під час цілування бацилі легко можуть переходити з уст до уст, бо вони люблять тепло і вологість, а це є в устах ямині. Інший професор ніколи не цілував в уста, а свою жінку цілував тільки в лице. Цілування дуже небезпечне, коли панує епідемія інфлюенції.

В ЗДА Є 14 МІЛЬЙОНІВ ЛЮДЕЙ В ВІЦІ ПОНАД 65 РОКІВ

На з'їзді Геронтологічного Товариства в Балтіморі, Мериленд, висловлено надію, що незабаром наука зможе приципинити деякі недуги старшого віку, які тепер долягають старшим людям. Вже тепер в цій країні є понад 14 мільйонів людей в віці понад 65 років. Всі ті старші люди творять 8.4 відсотка всього населення ЗДА. Від 1900-року число населення подвоїлося, а число осіб у віці понад 65 років потроїлося в тому самому часі.

ЯК ЖИТИМУТЬ ЛЮДИ ЧЕРЕЗ 20 РОКІВ

Морріс Л. Ернст написав повість під заголовком „Утопія", в якій змальовує, як житимуть люди за 20 років, якщо в тому часі не буде атомової війни. Люди заробітимуть по 25,000 долярів річно, а працюватимуть тільки по 30 годин тижнево. Сонячна, атомова й воднева енергії допоможуть збільшити національний прибуток до трьох трильйонів долярів. Подорожувати можна буде без пашпортів по всьому світі. Автоматизація праці буде так поширена, що все відбуватиметься за натисненням ґудзика. Але цей автор нічого не пише, що буде з комуністичною заслоною, якою способом вона зникне, щоб можна було їхати до Львова чи Києва. Та в „Утопії" автор може фантазувати, і Ернст це зробив, маючи буйну фантазію.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ГЕЙСТИНГС ОН ГУДСОН, Н. Й. — Т-во ім. Т. Шевченка Відд. 6 УНСоюзу повідомляє всіх своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 29-го січня, в Клюбовій залі 9 Washington Ave., о год. 2-ій попол. Просяться всіх членів і членкинь явитись на збори. Буде річний звіт за 1955 і буде вибір нової управи на рік 1956. Проситься привести нових членів до У.Н. Союзу. — С. Коник, предс.; А. Сеньківський, кас.; А. Вовк, секр.

ДЕНВЕР, КОЛОРАДО. — Річні збори 226 Відд. ім. Лесі Українки відбудуться в неділю, 29-го січня ц.р. о год. 2:30 попол., в домі під ч. 2905 Federal Blvd. Вхід від північної сторони. Просимо всіх членів взяти участь. — Управа.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Річні загальні збори 25. Відд. відбудуться 27. січня 1956, о год. 7. веч., в приміщеннях редакції Свободи, при 83 Grand St., Jersey City, N. J., з таким порядком нарад: 1) Затвердження протоколу з попередніх заг. зборів. 2) Звіт Управи. 3) Звіт контрольної комісії. 4) Уділення абсолюторії уступаючій управі. 5) Вибір нової Управи і контрольної комісії. 6) Внески, запити. — Управа 25. Відд.

Вступайте в члени Українського Народного Союзу!

Посмертні Згадки

КИРИЛО НАКОНЕЧНИЙ, член Клюбу Поступового Відд. 70 УНСоюзу в Джерзі Ситі, Н. Дж., помер по довгій і тяжкій недузі 31-го грудня 1955 р. Походив з села Торкі, повіт Перемишль, Галичина. До Союзу вступив 1922 р. Полишив в смутку дружину Кеєню, одну дочку, 4-х братів і одну сестру. Похорон відбувся 3-го січня 1956 р., з погреб. заведення до церкви св. Петра і Павла. Поховано на цвинтарі св. Імени в North Arlington, N. J. — В. П. П.!

П. Костик, секр.

ЙОСИФ БАБІЙ, член Відд. 383 УНСоюзу в Бриджпорт, Па., помер по довгій недузі 13-го січня 1956 р. прожив 67 років. Походив з села Остапіє, пов. Скалат. До УНСоюзу вступив 1942 р., був добрим членом. Оставив у смутку дочку Анну і сина Гілярія, зятя, невістку, і два внуки. Похорон відбувся, 16-го січня до Церкви св. Петра і Павла, а відтак на цвинтар св. Петра і Павла. — В. П. П.!

І. Грозинський, секр.

ЙОСИФ СТАСІВ, довголітній член Т-ва І. Франка Відд. 334 УНСоюзу в Клівленд, О., помер 15-го січня 1956 р. Полишив в смутку дружину Анастасію, 2-ох синів, дві дочки і внуків. Покійний брав участь у Т-ві і був надзирателем хворих через кілька років. Похорон відбувся у вівторок, 17-го січня з похоронного заведення до Церкви св. Володимира, а відтак на Бруклин Гайтс Цвинтар. — В. Н. П.!

Управа Т-ва

АНДРІЙ ПОПОВИЧ, довголітній член Відд. 292 УНСоюзу в Дітройті, Миш., помер 22-го грудня 1955 р., у 89 році життя. Покійний походив із села Комарно, пов. Рудки, Зах. Україна. Оставив у смутку чотирьох синів, Михайла, Йосифа, Івана, Петра, доньку Юлію, невістки і внуки. Похорон відбувся 24-го грудня із грек. катол. Церкви св. І. Хрестителя на цвинтар Holy Cross, при участі Родини, Знайомих і Членів УНСоюзу. — В. Н. П.!

П. Федик, секр.

Тарзан, ч. 3603. Переможець!

Втративши меч, Тарзан незлякався, витягнув ножа і кинувся на спину тварюки.

Тузінь разів лезо заганялося в тверду шкіру, —

а тоді переможний крик пролунав по арені, приголомшуючи юрбу. Переможний крик мавп!